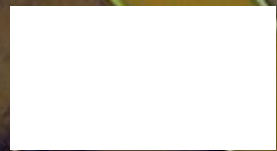
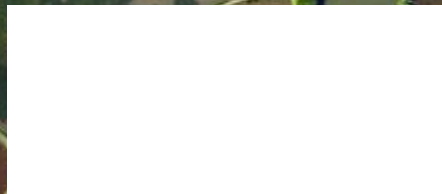
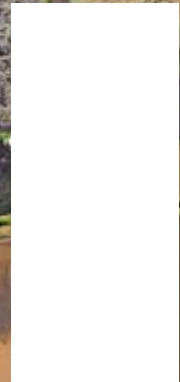

Herstelplan 2018

Stichting Pensioenfonds Gasunie

26 maart 2018

Disclaimer

Deze presentatie is voor u geschreven om te gebruiken in de context van de voorwaarden van onze overeenkomst met u. Deze presentatie is mogelijk niet geschikt voor gebruik in een andere context of voor andere doeleinden en wij aanvaarden dan ook geen aansprakelijkheid voor dergelijk gebruik.

De schriftelijke opmerkingen in deze presentatie moeten worden gezien in samenhang met de ondersteunende en verduidelijkende mondelinge opmerkingen en achtergrond zoals door Willis Towers Watson gegeven, voordat u overgaat tot enige actie of het nemen van beslissingen.

Ref.:

Agenda

- Financiële positie per 1 januari 2018
- Uitgangspunten
- Dekkingsgraadsjabloon
- Besluitvorming en vervolg
- Bijlage: Uitgangspunten
 - Pensioenregeling
 - Toeslagbeleid
 - Demografische uitgangspunten

Financiële positie per 1 januari 2018

Kerncijfers financiële positie per 1 januari 2018

Startdekkingsgraad ¹	111,7%
Beleidsdekkingsgraad ¹	108,3%
Minimaal vereiste dekkingsgraad ²	104,2%
Vereiste dekkingsgraad ³	124,2%

¹ Conform maandrapportage dekkingsgraad

² Conform jaarverslag per einde 2016

³ Op basis van Q4 rapportage per 31 december 2017

Uitgangspunten

Zie de bijlage voor een uitgebreid overzicht

- Pensioenregeling
 - Feitelijke premie 26,6% van het pensioengevende salaris, vermeerderd met 6% van het pensioengevend salaris boven het grensbedrag
 - Gedempte kostendeekkende premie (GKDP) op basis van verwacht rendement
 - Streefopbouwpercentage ouderdomspensioen 1,875%
 - Pensioenrichtleeftijd 68 jaar
 - Toeslagverlening:
 - Actieven en inactieven op basis van prijsindex

- Rendementen
 - Rendementen volgens beleggingsplan 2018 (2 jaar “Doormodder”)

- Pensioenverplichtingen gemodelleerd op basis van uitkeringenstroom technische voorzieningen en pensioenopbouw 2018

Dekkingsgraadsjabloon

Uitgaande van rendementen op basis van het 'doormodder' scenario

Jaar	Feitelijke DG primo	Premie M1	Uitkering M2	Indexatie / korting M3	RTS M4	Overrendement M5	Overig M6	Feitelijke DG ultimo	BeleidsDG ultimo	Vereist vermogen (strategisch)	Premie	Indexatie actieven	Indexatie inactieven	Meetkundig beleggingsrendement
	%	Δ% - punt	Δ% - punt	Δ% - punt	Δ% - punt	Δ% - punt	Δ% - punt	%	%	%	%	%	%	%
2017								111,7	108,3	124,2				
2018	111,7	-0,2	0,3	0,0	0,0	1,2	0,0	113,0	112,4	124,2	26,8	0,00	0,00	0,8
2019	113,0	-0,2	0,4	-0,4	0,0	-0,2	0,0	112,6	112,6	124,2	26,8	0,37	0,37	-0,2
2020	112,6	-0,3	0,4	-0,4	0,0	1,9	-0,1	114,1	113,2	124,2	26,8	0,40	0,40	2,0
2021	114,1	-0,3	0,4	-0,6	0,0	2,6	0,0	116,2	115,0	124,2	26,8	0,49	0,49	2,9
2022	116,2	-0,3	0,5	-0,9	0,0	3,1	-0,1	118,5	117,1	124,2	26,8	0,77	0,77	3,5
2023	118,5	-0,4	0,6	-1,3	0,0	3,3	0,0	120,7	119,1	124,2	26,8	1,09	1,09	4,0
2024	120,7	-0,4	0,7	-1,7	0,0	3,6	-0,1	122,8	121,1	124,2	26,8	1,40	1,40	4,3
2025	122,8	-0,5	0,8	-2,1	0,0	3,8	-0,1	124,7	122,8	124,2	26,8	1,70	1,70	4,6
2026	124,7	-0,5	0,9	-2,4	0,0	3,8	-0,2	126,3	124,4	124,2	26,8	1,98	1,98	4,8
2027	126,3	-0,5	1,0	-2,5	0,0	3,6	-0,2	127,7	125,9	124,2	26,8	2,00	2,00	4,9

- Herstelplan gebaseerd op 10-jaars rendementverwachting uit beleggingsplan 2018 ("doormodder")
 - 2 jaar doormodderen
- Verwacht herstel tot aan vereist dekkingsgraad in 9 jaar.
 - Beleidsdekkingsgraad ultimo 2026 (net) hoger dan vereiste dekkingsgraad
 - Scenario houdt reeds rekening met gedeeltelijke indexatie

Besluitvorming en vervolg

- Indienen bij DNB uiterlijk 3 april 2018
 - Staten K501 (realisatie 2015) en K502 (dekkingsgraadsjabloon)
 - Op te stellen door WTW
 - Vragenlijst voor bestuur

Contactgegevens

Willem Eikelboom

willem.eikelboom@willistowerswatson.com

Edo de Kort

edo.de.kort@willistowerswatson.com

Willis Towers Watson

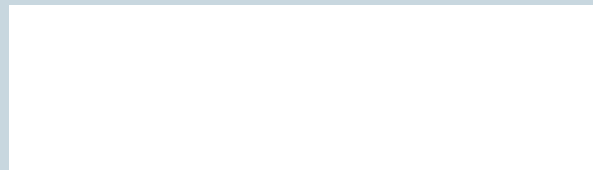
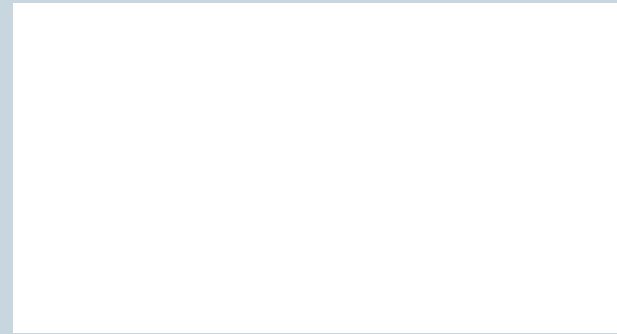
Prof. E.M. Meijerslaan 5

1183 AV AMSTELVEEN

T: +31 (0)88 543 3000

www.willistowerswatson.nl

Bijlage: Uitgangspunten

Uitgangspunten (1)

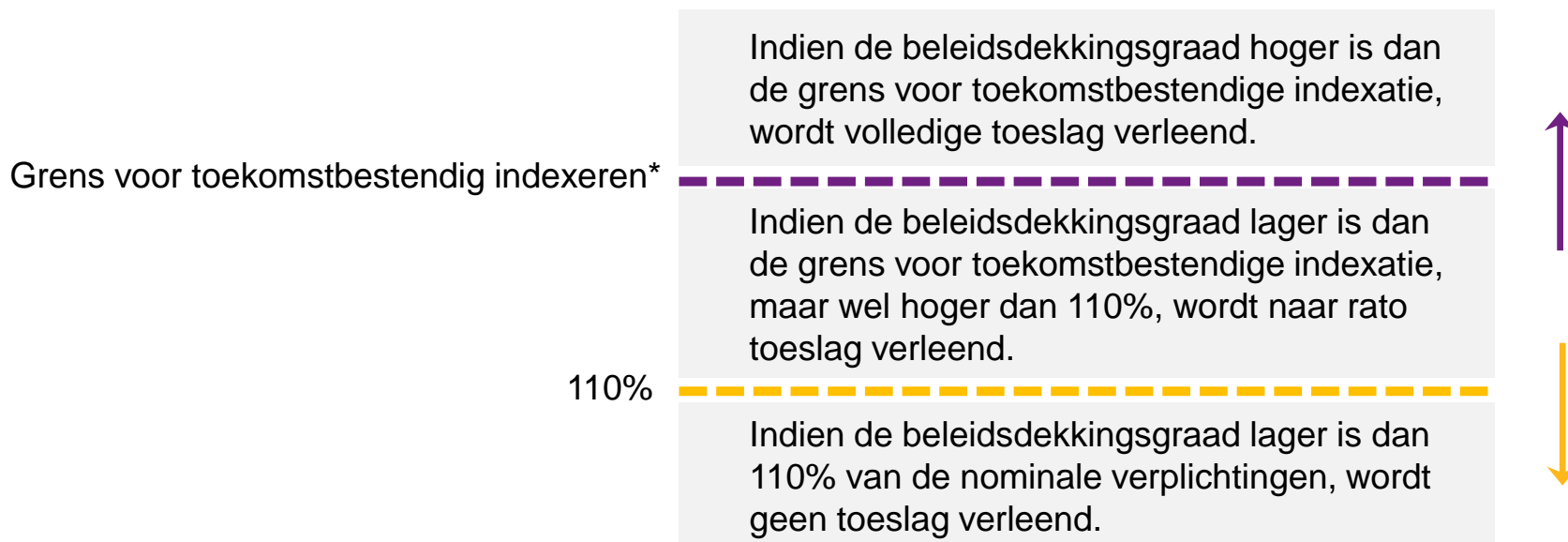
Pensioenregeling

Regeling per 1 januari 2018

Pensioenregeling	CDC-regeling gebaseerd op middelloon
Pensioenpremie	26,6% van het pensioengevend salaris, vermeerderd met 6% van het deel van het pensioengevend salaris boven het grensbedrag. Modeltechnisch is de totale premie gesteld op 26,8% van het pensioengevend salaris
Pensioenrichtleeftijd	68 jaar
Opbouw ouderdomspensioen	1,875% per jaar (2018)
Streefopbouwpercentage ouderdomspensioen	1,875% per jaar
Opbouw partnerpensioen	70% van te bereiken ouderdomspensioen
Maximum salaris	€ 105.075 (2018)
Franchise	€ 13.344 (2018)

Uitgangspunten (2)

Toeslagbeleid

* 110% plus de contante waarde van de indexatiekasstromen op basis van een verwacht meetkundig aandelenrendement van 6,75% → 123% per 31 december 2017

- De toeslagverlening is voorwaardelijk en is gekoppeld aan een maatstaf
 - Actieven en inactieven prijsindex

Uitgangspunten (3)

Demografische uitgangspunten

De demografische uitgangspunten zijn gebaseerd op de uitgangspunten zoals gehanteerd in de jaarlijkse haalbaarheidstoets.

Ontwikkeling van het bestand geschiedt op basis van de geïndexeerde middelloonregeling. Voor de prognose van de verplichtingen is uitgegaan van de uitkeringenstroom per 31 december 2017 en de uitkeringenstroom van de verwachte pensioenopbouw 2018 zoals ontvangen van TKP.

Overlevingskansen

Op basis van Prognosetafel AG2016 inclusief fondsspecifieke ervaringssterfte (op basis van Willis Towers Watson Ervaringssterfte-model 2016).

Ontwikkeling deelnemersbestand actieven

Het aantal FTE wordt verondersteld constant te blijven.

Carrière:

Salarisgroei binnen een functiegroep jaarlijks 2,5% tot 45-jarige leeftijd. Vanaf 45 jaar wordt verondersteld dat een ieder op het 'maximum van zijn functiegroep' zit. Tot en met 40 jaar zijn er gemiddeld vier carrièresprongen (naar een hogere functiegroep). De carrièresprong betekent een verhoging van 3,0% boven op de reguliere salarisgroei. Uitgegaan is dat gemiddeld op 28-, 32-, 36-en 40-jarige leeftijd deze carrièresprongen plaatsvinden.

Ontslagkansen

Leeftijd	Ontslag man/vrouw
25	8,0%
30	6,0%
35	4,0%
40	2,0%
> 45	0,0%

Invalideringskansen

Leeftijd	Invalidering man	Invalidering vrouw
25	0,090%	0,180%
30	0,135%	0,265%
35	0,185%	0,340%
40	0,240%	0,420%
45	0,325%	0,510%
50	0,460%	0,640%
55	0,660%	0,835%
60	0,950%	1,110%

Uitgangspunten (4)

Economische uitgangspunten

Beleggingsmix

- Vastrentend 35,0%
- Aandelen 47,5%
- Onroerend goed 10,0%
- Grondstoffen 7,5%

“Doormodder”-scenario

- Yield reversion met eerste drie jaar afslag op rendement zakelijke waarden

Leeftijd	Doormodder
1	0,8%
2	-0,2%
3	2,0%
4	2,9%
5	3,5%
6	4,0%
7	4,3%
8	4,6%
9	4,8%
10	4,9%